Dosarul nr. 21rji-24/26 Judecătorie Orhei sediul Central
/ 1-25148500-03-21rji-22012026/ Judecător: Iurie Movilă

D E C I Z I E
În numele Legii

05 martie 2026 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Nord

În componența:
Președintele completului Ion Talpa
Judecători Cristina Prisacari, Viorica Severin

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul declarat de către **condamnatul Spătari Ruslan**, împotriva încheierii judecătoriei Orhei sediul Central din 05.12.2025, adoptată în limitele plângerii depusă de către condamnatul **Spătari Ruslan**, împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenție pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei și prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La 21 octombrie 2025, în adresa Judecătoriei Orhei, sediul Central, a parvenit spre examinare, plângerea condamnatului Spătari Ruslan referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Central din 24.10.2025, s-a stabilit condamnatului Spătari Ruslan un termen de 30 zile, de la primirea prezentei încheieri, pentru înlăturarea neajunsurilor. I s-a comunicat condamnatului Spătari Ruslan despre necesitatea înlăturării neajunsurilor din prezenta încheiere și anume: - să indice locul de detenției pentru care solicită reducerea termenului pedepsei; - să descrie detaliat condițiile materiale care afectează grav drepturile condamnatului, cu solicitarea de a obliga administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile materiale contestate; - să anexeze probe relevante în susținerea plângerii înaintate (răspunsurile administrației instituției penitenciare la plângerile

adresate cu privire la condițiile de detenției, după caz explicațiile altor condamnați sau preveniți). I s-a explicat condamnatului Spătari Ruslan că dacă nu va înlătura neajunsurile din prezenta încheiere, plângerea se declară inadmisibilă.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Central din 05.12.2025, s-a declarat inadmisibilă plângerea condamnatului Spătari Ruslan împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale. I s-a explicat condamnatului Spătari Ruslan că plângerea sa a fost declarată inadmisibilă deoarece nu a înlăturat neajunsurile constatate prin încheiere judecătorească, ceea ce nu exclude posibilitatea depunerii repetate a plângerii cu același obiect, dacă înlătură toate cerințele din încheierea judecătorului de instrucție.

Împotriva acestei încheieri a declarat recurs condamnatul Spătari Ruslan, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei încheierii Judecătoriei Orhei sediul Central din 05.12.2025 cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să îi fie admisă plângerea depusă cu dispunerea reducerii pedepsei reieșind din faptul că s-a deținut în condiții inumane în Penitenciarul nr. 18 Brănești.

În motivarea recursului declarat, condamnatul a indicat că se deține în condiții inumane, lipsa spațiului personal, lipa saltelelor întregi, prezența insectelor, gândacilor. Apa potabilă periculoasă pentru sănătate. Prezența șobolanilor în celule. Administrația penitenciară nu au înlăturat aceste neajunsuri.

Procedura de înştiinţare în instanţa de recurs, prevăzută la art.447 Cod de procedură penală, referitor la fixarea termenului de examinare, examinarea fără prezența părților la proces și dreptul de a depune referință, a fost executată.

Referințe de la părțile procesului penal n-au parvenit.

Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, cercetând materialele cauzei, Colegiul Penal al Curții de Apel Nord consideră necesar de a admite recursul declarat de către condamnatul Spătari Ruslan împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Central din 05.12.2025, cu casarea încheierii și trimiterea cauzei la rejudecare în aceiași instanța în același complet de judecată, reieșind din următoarele considerațiuni:

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Conform art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. d) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: admite recursul, casând hotărârea, integral, şi ia una din următoarele soluţii: *dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanţa de recurs.*

În susținerea soluției adoptate Colegiul penal reține că, potrivit art.469 alin. (1) pct.171) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților.

Potrivit art. 473^2 alin. (1) Cod de procedură penală, plângerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul, după caz, din care a fost eliberat. Alin. (2) al aceluiași articol prevede că, plângerea referitoare la condiţiile de detenţie menţionate la alin.(1) trebuie să conţină datele privind perioada şi locul detenţiei, precum şi descrierea detaliată a condiţiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului, cu solicitarea de a obliga administrația instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile materiale contestate. La plângere ***pot fi anexate*** explicaţiile altor condamnaţi sau preveniţi, copiile plângerilor anterioare, adresate administraţiei instituţiei penitenciare sau autorităților de supraveghere, şi răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu depunerea plângerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentinţa sau încheierea.

În corespundere cu alin. (2^1) din articolul nominalizat, în cazul în care plângerea depusă nu corespunde cerințelor prevăzute la alin.(2), judecătorul de instrucție stabilește condamnatului un termen rezonabil, dar nu mai mare de 30 de zile, pentru înlăturarea neajunsurilor.

Materialele cauzei denotă faptul că la 21 octombrie 2025, în adresa Judecătoriei Orhei, sediul Central, a parvenit spre examinare, plângerea condamnatului Spătari Ruslan referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Central din 24.10.2025, s-a stabilit condamnatului Spătari Ruslan un termen de 30 zile, de la primirea prezentei

încheieri, pentru înlăturarea neajunsurilor. I s-a comunicat condamnatului Spătari Ruslan despre necesitatea înlăturării neajunsurilor din prezenta încheiere și anume: - să indice locul de detenției pentru care solicită reducerea termenului pedepsei; - să descrie detaliat condițiile materiale care afectează grav drepturile condamnatului, cu solicitarea de a obliga administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile materiale contestate; - să anexeze probe relevante în susținerea plângerii înaintate (răspunsurile administrației instituției penitenciare la plângerile adresate cu privire la condițiile de detenție, după caz explicațiile altor condamnați sau preveniți). I s-a explicat condamnatului Spătari Ruslan că dacă nu va înlătura neajunsurile din prezenta încheiere, plângerea se declară inadmisibilă.

Ulterior, prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Central din 05.12.2025, s-a declarat inadmisibilă plângerea condamnatului Spătari Ruslan împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale. I s-a explicat condamnatului Spătari Ruslan că plângerea sa a fost declarată inadmisibilă deoarece nu a înlăturat neajunsurile constatate prin încheiere judecătorească, ceea ce nu exclude posibilitatea depunerii repetate a plângerii cu același obiect, dacă înlătură toate cerințele din încheierea judecătorului de instrucție.

La data de 05.12.2025, a fost înregistrată plângerea condamnatului Spătari Ruslan, prin care acesta a descris detaliat condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 18 Brănești.

În cadrul cauzei, Colegiul penal constată că plângerea a fost anexată ulterior expedierii copiei încheierii din 05.12.2025 către părți, printr-o scrisoare datată 08.12.2025. Astfel, deși plângerea este datată 05.12.2025, nu este clar de ce aceasta a fost anexată abia după expedierea scrisorii din 08.12.2025.

Raportând cadrul legal citat la condamnatul Spătari Ruslan în temeiul art. 473^2 alin. (2^2) Cod de procedură penală. Or, la depunerea plângerii Spătari Ruslan s-a conformat prescripțiilor stipulate la art. 473^2 alin. (2) Cod de procedură penală, indicând în *măsura posibilităților* și a cunoștințelor sale juridice locul detenției, precum și descrierea detaliată a condițiilor materiale care în opinia sa i-au afectat grav drepturile, astfel exponentul puterii judecătorești în mod pripit a constatat mecanismul juridic al admisibilității plângerii în condițiile în care Constituția RM consfințește în mod expres protecția și asigurarea accesului liber la justiție a oricărui subiect de drept în acest sens.

Constatarea judecătorului de instrucție privind necesitatea anexării la plângere a copiilor plângerilor anterioare adresate administrației penitenciare sau

autorităților de supraveghere, și răspunsurilor lor, precum și alte probe relevante, Colegiul penal o apreciază ca fiind pur declarativă, or, din interpretarea ad litteram a dispozițiilor art. 473^2 alin. (2) Cod de procedură penală se constată că anexarea acestora nu este o obligație a condamnatului, ci reprezintă mai degrabă un drept discreționar al acestuia, ce rezultă din conjuncția „poate”.

Prin urmare, instanța de recurs analizând materialele cauzei penale, în raport cu lucrările instanței de fond și cu prevederile legale ce reglementează soluționarea plângerii împotriva administrației instituției penitenciare privind constatarea deținerii în condiții contrare art. 3 din CEDO și reducerea pedepsei atestă că, instanța de fond prematur a dispus declararea inadmisibilității acestor solicitări, or, în susținerea poziției sale, instanța de fond nu a adus o argumentare clară, fermă și completă asupra concluziilor sale.

Instanța de recurs relevă că, cauza a fost examinată superficial, fără a cerceta minuțios sub toate aspectele circumstanțele cazului în raport cu motivele invocate de deținut.

Or, elucidarea tuturor împrejurărilor menționate au o mare importanță la examinarea corectă a cauzei, ceea ce instanța care a examinat speță a încălcat normele dreptului procedural şi dreptul la un proces echitabil, care neapărat servește drept temei pentru anularea încheierii atacate şi remiterea cauzei la o nouă reexaminare, în aceeași instanță, în același complet de judecată.

Reieșind din cele supra relatate, Colegiul statuează că concluziile incerte expuse de instanța ierarhic inferioară fără a se arăta o apreciere a argumentelor invocate de deținut constituie o nemotivare a hotărârii, iar nemotivarea hotărârii, prin prisma practicii CEDO se echivalează cu neexaminarea fondului cauzei. Reieșind din faptul că, erorile admise de către instanța de fond, nu pot fi reparate de către instanța de recurs, Colegiul penal va dispune rejudecarea cauzei în aceiași instanță, în același complet de judecată.

Potrivit art.444 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, hotărârile judecătorești pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond în cazurile în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii sau acesta este expus neclar, sau dispozitivul hotărârii redactate nu corespunde cu dispozitivul pronunțat după deliberare.

Raportând circumstanțele de fapt constatate din materialele cauzei, la prevederile legii citate, Colegiul Penal găsește recursul întemeiat, ori argumentele din recurs, la caz, își găsesc confirmare prin prevederile art.444 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, ori hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se

întemeiază soluția, fiind greșit aplicate prevederile art. 473^2 alin. (2^2) Cod de pr. penală.

La rejudecarea cauzei instanța de fond urmează să soluționeze plângerea condamnatului Spătari Ruslan, privind constatarea circumstanțelor prevăzute la art. art. 473^2 -473^4 Cod de procedură penală în conformitate cu prevederile art. art. 473^3 alin. (2), 473^3 alin. (3), 473^4 alin. (1)-(5) Cod de procedură penală, să se expună pe fiecare pretenție invocată de către condamnat, să soluționeze fondul plângerii privind constatarea circumstanțelor prevăzute la art. art. 473^2 - 473^4 Cod de procedură penală, respectiv, să înlăture lacunele comise, să examineze cauza sub toate aspectele, complet şi obiectiv cu respectarea dreptului la un proces echitabil şi în dependență de probele acumulate, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată şi motivată, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate de către participanții la proces.

În acest concurs de împrejurări, instanța de recurs consideră că nu se poate dispune posibilitatea examinării soluției hotărârii contestate, deoarece în lipsa indicării tuturor motivelor de fapt şi de drept care au format convingerea instanțelor, Colegiul penal nu are criterii de apreciere a temeiniciei sau netemeiniciei soluției pronunțate.

În corespundere cu practica Curții Europene a Drepturilor Omului contradictorialitatea procesului presupune posibilitatea părților în proces, civil sau penal, de a lua cunoștință cu toate probele sau observațiile, anexate la dosar şi a le comenta (Cauza Morel, 27); iar în procesele judiciare, unde se ciocnesc interesele private opuse, egalitatea părților presupune că fiecare parte trebuie să aibă posibilitatea rezonabilă de a-şi prezenta cazul, inclusiv probele, în condiții în care nici una din părți nu are o prioritate vădită (Cazul Dombo Beheer B.V., 33).

Din cele expuse mai sus, instanța de recurs statuează că concluziile pripite expuse de instanța ierarhic inferioară fără a se arăta o apreciere a argumentelor invocate de reclamant constituie o nemotivare a hotărârii, iar nemotivarea hotărârii, prin prisma practicii CEDO se echivalează cu neexaminarea fondului cauzei. Primind dosarul la o nouă examinare, instanța urmează să înlăture lacunele admise la examinarea cazului, să citeze participanții la proces şi în dependență de probele acumulate, să pronunțe o încheiere legală şi întemeiată. Reieșind din faptul că, erorile admise de către instanța de fond, nu pot fi reparate de către instanța de recurs, Colegiul penal va admite recursul deținutului și va dispune rejudecarea cauzei în aceiași instanță, în același complet de judecată.

Reieșind din cele expuse supra și conducându-se de dispozițiile art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. d) Cod pr. penală, Colegiul penal, -

D E C I D E :

Recursul declarat de către **condamnatul Spătari Ruslan**, împotriva încheierii judecătoriei Orhei sediul Central din 05.12.2025, adoptată în limitele plângerii depusă de către condamnatul **Spătari Ruslan**, adoptată în ordinea art. 473^2-473^4 Cod de procedură penală, se admite, cu casarea ei și remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în același complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului, judecător:

Judecători: